UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Furtum

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

...re. Quemadmodum perniciosior hoſtis fugientibus; Sic ...eſt incommodum, ſi cedas ac des terga. *Apud Eraſ.*

...ert. Corpora mollia rarius violantur quam dura: Ita ſæpe ...habet qui cedit, quam qui reſiſtit. Nam & abies & quercus ...eruuntur tempeſtatibus, quam ſalices. *In Apophthegmata.*

¶ Adagia.

...*διδράσκειν.*
...*proverbiali metaphora vocant elabi ac ſuffugere. Ariſto-*
...

...*verbiali figura oſtendit dictum Euſthatius, pro elabi & ...ſe ſubducere.*

...es rodere.
...*pari hoc tum poteſt, cum effugii nobis quærenda occaſio eſt, ...am argumentis implicitè tenemur, aut alia quadam ratio- ...ſumus.* Den Strick abnagen.

...es laqueos effugere difficile. τὸ τὰς ἁπάσας παγίδας μὴ ῥᾴ- διαφύγειν.
...*verbialis hæc locutio, à venatu etiam translata eſt, in quo ita ...extius ſepiuntur, vt feram in aliquas incidere inſidias ne- ...Plato in Sophiſta.*

...epetiernam.
...*Quadrat hoc in cauſatores & tergiuerſatores, qui nulla in cau- ...fides aſtringi vinculis poſſunt, vt non aliquid inueniant quò ...ntur. Plut.* Ein ſchlüpfflein finden.

¶ Exempla Biblica.

...ugæ exempla: Rex Sodomorum, *Gen*, 14. 10. Agar, 16. 6. Iacob, ... & 31.1. Moyſes, *Exod.* 2.15. *Act.* 7.29. Iſraelitæ, *Exod.* 14. 5. *Ioſ.* 7. ... 4. & 17.24. & 31.1. Moyſes & Aaron, *Num.* 16.42. quinq; ... Sam. 10.16. Adonibeſech. *Iudic* 1,6. Siſara, 4.15.16.17. Madia- ... 7.21. Zebee & Salmana, 8.12. Iotham, 9.21. Iephte, 11. 2.3. Iſraelitæ ... 12; 20.32.47. Vir quidam, 1. *Sam* 4.16. Philiſtæi, 19:8. Da- ... & 20.1. & 21.10. & 22.1.2. *Sam.* 15.14. Abiathar, 1. *Sam.* 22. 20: ...ngenti Viri, 1. *Sam.* 30. 17. Abner, 2. *Sam.* 2. 24. Berothitæ & ... Miphiboſeth. 10. 18. Filii Dauidis, 13.29. Abſalon. 34, Ioab, 1. ... Serui Semei. 39. Adad & viri Idumæi. 11.17. Syri & Benadad. ... Elias. 1. *Reg.* 17.5.9 & 19.3. Moabitæ, 2. *Reg.* 3.14. Ochoſias, 9 ... Adramelech Saraſar filii Sennacherib, 19. 37. Tobias. *Tob.* 1.24. ...as & viri bellatores, 2. *Reg.* 25.4 *Ier* 39.4. & 52.7. Iſmahel Na- ...thius, &c. *Iere.* 41.15. Ionas, *Ioan.* 1.3. Ptolomæus, 1. *Machab.* 1. ...Mathathias & filii eius, 2. 28. Gentes. 5.9. exercitus Nicanoris, 7. ...athas & Simon, 9. 33. exercitus Demetrii, 10. 49, Alexander, ... Tryphon. 15 11. Menelaus, 2. *Machab.* 5.7. Lyſias, 11.12. Gentes, ... Ioſeph cum Maria matre Ieſu, *Matth.* 2. 13. Chriſtus, 12.15: ... 14.5. *Ioan.* 6.15. & 7.1. & 8.59. Diſcipuli, 26.56. Paulus, *Actor.* ... 9. 24. Paulus & Barnabas, 14.6. Mulier, *Apoc.* 12.6.14.

¶ Exempla Profana.

...*crates* hoſtibus in fugam verſis, pedetentim agmen ducens ...ur, & præcipiens aiebat: inſidias omni ſtudio cauete: reli- ...em exfugientibus, cædite vſque ad fluuiorum tranſitus & ...um anguſtias atque foſſas. Hic maxime includi fugientes ...portet, ne cogantur ex deſperatione pugnare: Prope muni- ... ad mœnia perſequi, non vtile eſt, multi enim iam ſæpe par- ...a, poſtquam intra teli iactum venerunt, maximis cladibus ...ceſſerunt, *Polyæn lib.* 3.

... noctu capta vrbe, hoſtibus in forum concurrentibus, ...tus, portas aperire iuſſit, fugiendi poteſtatem conce- ... minori cum periculo ciuitatem obtineret. *idem.*

...*Lycurgus*, vt prælio fuſos, fugatoſque hactenus, dum con- ...iſſent victoriam, conſectarentur: mox receptui canerent: ... trucidare terga dantes Græcis neque dignum, neque condu- ...fore. *Plut. in apoph.*

...*Athenienſibus* ad Coroneam ſuperatis: nuntiante ...: Hoſtes in templum confugiunt: iuſſit eos abire quocun- ...*lent. Polyænus. lib.* 2.

..., eo prælio quod Camilli ductu geſtum eſt, deſiderantes ...a, quibus Tyberim tranſirent: Senatus cenſuit tranſuehen- ..., & commeatibus quoque proſequendos. Iisdem poſtea per ... agrum fugientibus via data eſt, quæ Gallica appellatur.

... *Iul. Cæſar.* Germanos incluſos ex deſperatione fortius pu- ...es, emitti iuſſit, fugienteſque aggreſſus eſt.

...*Huniades* ſuos ab inſequendis Turcis ad Belgradum vi- ...buit, cum ſciret Turcos ancipiti diſcrimine duplo ſeipſis ...es reddi. *Chalcocondylas lib.* 6.

¶ Hieroglyphica.

... fugam notare voluerimus, *Canem* identidem, ſed ſubiecta in- ...crura cauda figurabimus. Hieroglyphice cautiam nemo eorum ... in hoc argumento ſequimur, explicauit. Figmentum ego à re ipſa dubio procul ſumptum crediderim, vulgato in Hæcte po- ra prouerbio: vt eum qui animum deſpondeat, vel ab incepto propter ignauiam perculſus, meticuloſe deſiſtat: ſubiicere eum inter crura caudam, obiiciamus. Quoties enim *Canes* fugam arripiunt, præ metu abacti, *Caudam inter crura ſubiiciunt. Pier. Val. lib.* 5. *pag.* 49. *C.* 50. *D.*

Fugitiuum dubio procul hieroglyphice notare qui vellent currentem *Ceruum* deſcribebant. Ea vero fugacitas *Ceruo* natura inſita. *Hinc Lucretius.*

Et fuga ceruis
A patribus datur, & patrius pauor incitat artus.

Pier. Val. lib. 7. *pag.* 62. *E.*

Commenti ſunt nonnulli popularem fugam per *examen Apum & ſubiectum fumum* indicari: quandoquidem *Apes* nulla re magis conſternantur, quam fumo ſuppoſito. Atque hac ſimilitudine vtitur Apollonius Argonautis, in deſcribenda Bebryciorum fuga, ſimul atque interemptum Amycem conſpexere. *Pier Val. lib.* 25. *pag.* 243. *B.*

Dorſum autem fugæ manifeſtum eſt hieroglyphicum: vnde. 1. *Regum.* 6. vbi de Dagonis idoli caſu ſcribitur: *Arca Domini iuxtà locata, noctu fracta diſsiluiſſe, maneque dorſum eius tantum inuentum:* quod indicium fuit, veri numinis aduentu falſum eiectum, & in fugam actum, *Idem. l.* 32. *pag.* 303. *C.*

Furtum.

¶ Definitio et Etymol.

Fvrtvm Græce κλοπὴ, ῆς, ἡ, & κλέπτης, ου, ὁ, fur dicitur. Et eſt occulta acceptio rei alienæ, *ſecundum B. Thom. ſecunda ſecundæ qu.* 66. *art.* 3.

Furtum eſt minus graue, quàm rapina, dupliciter, Primo, quia inuoluntarium per vim eſt maius quam per ignorantiam. Secundo quia rapina eſt in re, & in perſona: furtum vero in re tantum. *ſecund. B Thom. ibidem art.* 9.

Furtum *ſecundum Legiſtas ff. de fur. l.* 1. eſt contrectatio rei alienæ mobilis, & corporis fraudulosa inuito domino, lucri faciendi gratia, ſiue ipſius rei, ſiue vſus rei, ſiue poſſeſſionis. Differt autem fur ab abigeo, quia fur generale nomen eſt, Abigeus ſpeciale. Quid autem abigeus ſiue abactor ſit, vide ſupra *in Abactor.* Dicitur autem furtum, à fur, fur vero à furuum, quod veteres ratum dicebant, vnde furuò, fulgo. Furtum præterea interdum ſignificat adulterium. *Ouid. Hæc tibi nempe patrem furta dedere. Iouem*, quod adulteria, ſicuti & latrocinia furtim, hoc eſt, clam ſoleant perpetrari.

Fur, generis comm. nomen notæ ſignificationis, à ferendo, vt quidam putant, id eſt, ab auferendo dicitur: à Græca voce φώρ. Hebr. *Ghannab.* furtum. *Genebah*, à verbo *Ghanab*, furatus eſt, furtim abſtulit, clam ſubtraxit, tanquam ſub alis & axillis occultando, abripuit clanculum. Cognitionem habet cùm *Canaph* flexit alas, & *Chaneph*, obtectus fuit nebula. Fures etenim ſe obtegunt, quærentes latibula, & pro virili rem ablatam ſub alis ſeu axillis abſcondunt.

Futurorum in omni vita tum priuata, tum publica, genera multà numerantur. Inter cætera occurrunt. 1. Pleonexiæ & fraudes variæ in contractibus. 2. Vſuræ immodicæ. 3. Rapinæ, vt prædonum tum in ſagis, tum in togis imbecilliores opprimentium, aduerſus quos exclamat. *Eſaias, cap.* 33. Væ tibi qui ſpolias: quia ſpoliaberis. 4. Iniuſti doloſi contractus. 5. Explicationes iniquæ & immoderatæ. 6. Furta priuata & publica in foro, curia, aula, æconomia, politia, eccleſia. 7. Iniuſte mercedes, iniqua ſtipendia & præmia, quæ deuorantes ab ignauis & ocioſis, cùm interea fideles ſerui fame vel penuria contabeſcant. 8. Ignauia ſeruorum ſeu miniſtrorum in variis vocationibus. 9. Mendicitas validorum, de quibus in vnius perſona Homerus Odiſſeæ lib. 16.

Hic quia nequitiis aſſueuit, adire laborem
Non vult. & timida populi petit oſtia voce,
Vt replere ſuam queat inſatiabilis aluum.

10. Omnia denique lucra iniuſta; quæ malè parta malè dilabuntur, vt vulgò dicunt, de malè partis non gaudet tertius hæres.

Furti autem non ſolùm reus eſt, qui rem ipſam alienam vel ſurripit, vel mala fide poſſidet, vel ad ſe recipit: verum etiam qui vetus pro nouo ſupponit, qui falſo pondere ac menſura vtitur, qui tempore & loco conſtitutis rem alienam, cui debet, mala fide retinet, vel interpolat, vel denegat, vel falſatam aut mancam reſtituit.

¶ Biblici Loci.

Fur nocturnus impune occidi poteſt. *Exod.* 22. 2.

Furtum prohibetur, committitur & punitur, *Exod.* 20. 15. & 21. 16. & 22. 1. *Leu.* 19. 11. *Deut.* 5. 19. & 24. 7. *Ioſ.* 7. *verſic.* 1. 19. *Tob.* 2.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

21. *Prou*.6.30. *Oſe*.4.2.2. *Macchab*.12.40. *Ier*.7.*v*.9. *Zach*.5.3. *Matt*. 19.18. *Ioan*.12.6.1. *Cor*.6.10. *Epheſ*.4.28. *Tit*.2.10.1. *Pet*.3.15. *Apo*.9.*v*.21 pœna furti. *Exod*.22.*v*.1.4. *Prou*.6.31.1. *Cor*.6.10. Furti & ſcortationis collatio, *Prou*.6.30.

¶ Sententiae Biblicae.

Furti prohibitio.

Non furtum facies. *Exod*.20. *Leu*.19. *Prou* 3.

Qui furabatur, iam non furetur, *Eph*.4.

Conditio.

Qui cum fure participat, odit animam ſuam, adiurantem audit & non indicat. *Prou*.29.

Participes tui infideles ſocii furum. *Eſa*.1.

Punitio.

Qui furatus fuerit hominem, & vendiderit eum; conuictus noxæ, morte moriatur, *Exod*.21.

Si quis furatus fuerit bouem, aut ouem, & occiderit, vel vendiderit: quinque boues pro vno reſtituet, & quatuor oues pro vna oue. Si effringens fur domum, ſiue effodiens fuerit inuentus & accepto vulnere mortuus fuerit, percuſſor non erit reus ſanguinis. Quod ſi orto ſole hoc fecerit, homicidiumque perpetrauerit, & ipſe morietur. 22.

Fures regnum Dei non poſſidebunt. 1. *Cor*.6.

¶ Sententiae Patrvm.

Nemo habet iniuſtum lucrum ſine iuſto damno, verbi gratia: Qui furatur, acquirit veſtem, ſed perdit fidem, vbi lucrum ibi damnum, lucrum in arca, damnum in conſcientia. *Auguſt. in ſerm. de detemplagis.*

Amico rapere quippiam, furtum eſt, eccleſiam fraudare, ſacrilegium eſt, decepiſſe pauperibus erogandum, & eſurientibus plurimis illud reſeruare vel cautum, vel timidum eſt: aut quod apertiſſimi ſceleris eſt, exinde aliquid ſubtrahere, omnium prædonum crudelitatem ſuperat, *Hier. & habet*.12. *quæſt*. 2. *cap. Gloria epiſcop*. §. *Amico*.

¶ Poeticae Sententiae.

Phocylides.

Φωρῶν μὴ δέξῃ κλοπίμων ἀνδρῶν παραθήκην.
Ἀμφότεροι κλῶπες καὶ ὁ δεξάμενος, καὶ ὁ κλέψας.
A furibus ne ſuſcipias furtiuum viris depoſitum.
Ambo enim fures & qui recipit, & qui furatus eſt.

Plautus in Pœnulo.

Malis partum, malum diſperit.

Catullus in Epithalamio.

Nocte latens fures.

Iuuenalis ſatyra. 3.

Me nemo miniſtro.
Fur erit.

¶ Sententiae Philosophicae.

De Furis Dial. LX.

Franc. Petrarch.

Dol.

Id modicum, quod ſupereſt à furibus vix defendo. R. Rure te villicus tuus patientiam mali huius edocuit, quam in vrbibus exhiberes. D. Me fures infeſtant. R. Contra hoc malum nil querelis agitur ſuppliciis opus eſt. Interim cuſtodia proficit vigilanti. Sunt qui nihil cuſtodiant, & accuſent fures, cum vetus ſit prouerbium, quod occaſio furem facit. D. Limen meum fures obſident. Claude oſtium, ob de ſeram, aperi oculos, atque intende; ſi negligis, temetipſum culpa, raro fur intentis obfuit. Illi iuſtius queruntur, quibus non ſunt domus, quales ſunt quidam populi ſub meridiem, & ſub Arcton & ideo apud Scythas, vt ſcriptum vides, Nullum ſcelus furto grauius, & ſequitur ratio: Quid enim inter ſiluas ſupereſſet, ſi furari liceret. D. Fures mihi ſubtrahunt res meas. R. Suas fieri volunt, nec tu vetas. Puta ergo negligentiam tuam plecti, rerumq; te tuarum cuſtodiam hoc pretio doceri. Vtilia non diſcuntur gratis. D. Mihi moleſtiſſimi fures ſunt. R. Importunum plane genus hominum iure optimo bonis omnibus odioſum, non modo vt peſtilens, ſed vt vile. Sic enim habe. Non enim aliter, quam ſumma animi vilitate aliquem ad hoc trahi. Haud immerito igitur Aurelius Alexander princeps iuuenis ſed bonus, tanto furum odio flagrauit, vt de illo ſcribat Ælius Lampridius, ſi quem talium vidiſſet, paratum digitum habuiſſe, vt illi oculum erueret, tantique eum ſtomachi fuiſſe in furtorum infamia laborantes, vt ſi eos caſu aliquo videret commotione animi choleram euomeret, toto vultu inardeſcente, ita vt nihil loqui poſſet. Nobilis prorſus indignatio generoſi animi, vere ingens furum fœditas, quæ viro forti, & ſublimi ſic ſubito nauſeam extorqueret. Quin imo, quum quidam ex honoratis aliquando furti reus ambitioſe tandem fauore quorundam amicorum regum ad militiam aſpiraſſet, & ſtatim in furto deprehenſus eſſet (vix enim illi vitio aſſueti deſiſtere vnquam ſciunt) quæſiuit Alexander à regibus, qui illum promouerant, quid apud eos paterentur fures? cumque illi reſpondiſſent crucem, illico eum de illorum ſententia crucifixit. D. Furtis infeſtor. R. Contra furta bona eſt vigilantia, atque cuſtodia optima eſt paupertas, quamdiu aliquid erit, quod furibus dulce ſit, eorum vel manus certe, vel oculos non euades, vis fures non metuere? pauper eſto.

Nihil eſt turpius ingenuo, nihil minus libero digno ... conuentu maximo cogi a magiſtratu furtum reddere ... *in Ver*.

Furtum quidem pecuniarum, res illiberalis eſt ... pudens. *Idem*.

Nulli vero etiam, cui rapina ceſſit feliciter, ... rauit in poſterum, *Seneca ad Lucilium epiſt*.75.

Alienum nobis, noſtrum plus aliis placet.

Alienum æs homini ingenuo acerba eſt ſeruitus ... *uerbiis*.

Omnis fur malignus eſt. *Ariſt. lib*.2. *Rhetor*.

Detrahere aliquid alteri, & alterius incommodo ... modum augere, magis eſt contra naturam quam ... lor, quam cætera, quæ poſſunt aut corpori accidere ... ternis, *Cic. de Offic. l*.3.*c*.3.

Si vnuſquiſque rapit ad ſe commoda aliorum ... poteſt, emolumenti ſui gratia, ſocietas & communitas ... euertitur. *Idem*.

Opportunitas etiam mediocres viros ſpe prædæ ... *Salluſtius in Iugurtha*.

Ex pecuniæ cupiditate factiones diſſenſioneſq; ... & prædæ cupiditas multos longius euocat. *Iulius Ca*...

Soli fures de paupertate conqueruntur, dum vo... ſcelera tegere. *Lampridius in Alex. Seuero*.

¶ Apophthegmata.

Democrates, furem ab vndecim viris abduci vide... inquit, cur tantula furatus es, & non potius magna, ... abduxiſſes alios! *Stob. ſerm*. 11.

Zeno Citticus ſeruum in furto deprehenſum cæ... is ſe ſic excuſaret, vt diceret, ſibi fuiſſe in fatis, vt ... di, inquit. *Laert. l*.7.*c*.1.

Diogenes Harpalum, celebratiſſimum furem, ... ſtimonium dicere aiebat, quod in illa fortuna ... *Laert*.

Idem conſpicatus duci quendam, qui phialam ... tus ſuſtulerat (ducebatur autem à magiſtratibus, ... μονας appellant) Magni, inquit Diogenes, fures p... vtinam hoc non poſsit vere dici in magiſtratus ... à quibus ad laqueum adigitur interdum, qui decem ... ſtulit: ipſi impune magnis furtis, vel peculatu ... *Laert. l*.6.

Demoſthenes, ad furem inquientem, Neſciebam ... hoc eſſet: At tuum non eſſe ſatis ſciebas, reſpo... *ſerm*. 11.

Anonymus. Lycurgi legibus cum furta permitte... que qui deprehenderetur, pœnas negligentiæ daret ... vulpeculam furatus, aduenientibus qui amiſerant ... veſtibus occuluit. Feram vero ſæuientem, ac pueri ... inteſtina vſque lacerantem, tantiſper tolerauit. Dum ... rentes abirent, reprehenſus à pueris quibuſdam, dic... fuiſſe manifeſtare vulpeculam, quam vſque ad mor... Minime, inquit puer: ſed multo ſatius eſt mori, quam ... prehendi. *Plut. in Lacon*.

Alexander Eurycr. F. roganti cuidam, cur Spartani ... gerent pecunias in ærarium publicum? Ne, inquit, ... tur, qui facti fuerint illarum cuſtodes. Quam male ... gritati ſuæ qui privatim pecuniarum vim in arcam ... vir prudens ciuium ſuorum moribus timuit, à pecun... ius tantum erant cuſtodes futuri, non domini. *Plut*. ...

Catulus, dicente Philippo, quid latras? Furem video, ... reſpondit *Bruſ. l*.2.*c*.40.

Anonymus. In ſeruum furacem ita iocatus eſt, ... ſolum eſſe, cui domi nihil ſit ſignatum nec occluſum ... ligimus autem, illi nec ſigna obſtare, quo minus fur... claudimus: olim vero & cadi lagenæq; ſolebant obſig... *lib*.6. *apoph*.

Alex. Seuerus adeo vindex furti fuit, vt per præconem ... dixerit: Nemo ſalutet principem qui ſe furem eſſe ... *Lampridius*.

Idem dicere ſolebat, ſolos fures de paupertate con... ita ſtudent ſcelera vitæ ſuæ tegere. Iactabat & ſe... furibus.

Ο πολλὰ κλέψας, ὀλίγα δοὺς ἐκφεύξεται.

Id eſt.

Qui multa furatur, & pauca dat, effugit. Norant ... tantum furantur, vt habeant quo corrumpant iudic... rem. *Æl. Lamprid*.

Idem. furti ſuſpicione infames nec intueri ſuſtinebat ... quum Septimus Arabinus, qui famoſus crimine ... Heliogabalo fuerat liberatus, inter ſenatores ... tum veniſſet, exclamarit, O numina: o Iupiter: o ... les: Arabinus non ſolum viuit, ſed etiam in ſenatum ...

me ſperat? tam fatuum, tam ſtultum me eſſe iudicat? *Lam-*

¶ SIMILITVDINES.

…eronis. Vt fures earum rerum quas ceperunt, ſigna commu-… Sic multi alienis ſententiis pro ſuis vtuntur, omnia tanquam … notas mutantes. *Lib. 5. de finibus.*

…eca. Quemadmodum fures alienis poculis anſas mutant, ne … agnoſci: Ita nonnulli de alienis inuentis paulululum quid-… mutant, ac ſibi vſurpant, & detractis aut additis pauculis …, exiſtimant ſuum videri poſſe, quod eſt alienum. *Apud*

…ij. Vt fuci cum ipſi non mellificent, tamen apum inſidian-…oribus: Ita ſunt qui nihil ipſi excudant, ſed aliorum vigiliis …ata furto vendicant. *Lib. 11. c & 17.*

¶ ADAGIA.

…lus omphacizat.
…phaca Græci dicunt *vuam acerbam & immaturam. Vnde …tur in eos, qui quantumlibet vilia tollerent furto. Dictum à …tate Seculorum.*
…ari littoris arenas.
De iis dicitur, qui rem neglectam & incuſtoditam tollunt. Vnde … Ouid. in Amor.

Ille poteſt vacuo furari littore arenas,
Furem ſtulti quiſquis amare cupit.

Famelicus vir eſſe furax cogitur. *Suidas.*
Furem fur cognoſcit, & lupum lupus.
Lydus oſtium clauſit Λυδὸς τὴν θύραν ἔκλεισε.
De furacibus dicebatur, quod Lydi non diſcederent, niſi re qua-… ſublata. Eraſ.
Argiui fures.
Argiui antiquitus furacitatis infamia laborarunt. Suid.

¶ EXEMPLA BIBLICA.

…ri & furum exempla: Rahel, *Gen.* 31. 19. Achan *Ioſ.* 7. *verſic.* 10. …ror Ochoſiæ. 2. *Reg.* 11. 2 Menelaus, *Mach.* 4. 32. Principes …orum, *Eſai.* 1. 23. Iudas Iſchariotes, *Ioan.* 12. 6. cum fure non …ndum, *Prou.* 29. 24. Fures dicuntur, verbum Dei & Doctri-…nam adulterantes, *Ier.* 23. 30. *Ioan.* 10. 1. Fures laborent, & …quid, *Epheſ.* 4. 28.

¶ EXEMPLA PROFANA.

Cum primum *Perſæ* in Eubœa militarunt, Diomneſtus vir Ere-…us præerat theſaurorum cuſtodiæ. Omnibus vero mortuis, cum …tur Diomneſtus habere pecuniam, theſauros iſtos apud ſe …. *Athen. lib. 12. cap. 12.*
…s Scythas Herodotus ſcribit in Melpomene furandi licentia …tum comparare, atque item ex bello.
…non diſcedebant, niſi re quapiam ſublata. *Eraſmus.*
Argiui antiquitus furacitatis infamia laborarunt. *Suidas.*
Apud Spartanos, puerorum præfectus, qui Iren dicitur, pueris …grandioribus, ut ligna adferant, & olera minoribus. Fe-…furto, partim ex hortis, partim in virorum conuiuia, peraſtute … irrepentes. Deprehenſus multa verbera flagello accipit, … ſolutus in furando & iners videatur. *Plutarch. in Lycurgo.*
…anus Q. Luctatii Catuli furaciſſimus libertus fuit: cum … deprehendiſſet numularius, numos de menſa ſubtrahentem … calceos ſibi infarcientem. Belle (inquit quidam) te numula-… calcauit. *Cælius l. 19. c. A. L.*
Theodorus pædagogus gemmam diſcipuli collo detractam ſuffu-… *Theat. Zuuing. fol. 3562.*
D. Auguſtinus fatetur, ſe puerum de paterno penu vel ingluui-…, vel vt eſſet quod pueris colluſoribus daret, quædam furto …iſſe. *Lib. 1. Confeſſ. c. 19.*

¶ FABVLA.

Mercurius & Tireſias.

Mercurius periculum facturus diuinationis Tireſiæ formam ho-…is ſibi accommodat, & abactis bobus illius qui in agro paſce-…tur ſub vrbe, ad Tireſiam venit, quaſi ſua aliqua de re illum con-…ſulturus. Interea & de amiſſis bobus huic nuntium affertur. Quo …motus Thireſias aſſumpto Mercurio in locum aditum & …nem proficiſcitur, de auium iudicio furem vt cognoſceret. …igitur dicere Mercurium, num auem aliquam cerneret. Ille, …ſe videre, ait, quæ volatu a læua ad dextram ferretur. Nil … nos, inquit Tireſias, obſeruemus igitur aliam. Paulo poſt …curius, cornicem conſpicatus in proximæ arboris ramo inſi-…tem, quæ nunc roſtrum in cœlum attolleret, nunc terram ver-… demitteret, id ipſum ſignificat vati. Qui geſtu cornicis intelle-…: Hæc, inquit, cœlum & terram cornix teſtatur, recepturum me …es meos, ſi quidem tu volueris.

Hac fabula aduerſus fures vti poſſumus.

Furor.

¶ DEFINITIO ET ETYMOL.

FVROR Græce ὀργὴ, ῆς, ἡ, vel χόλος, ε, ὁ, dicitur. Eſt ira accenſa non differens re ab ira, ſed ſecundum magis & minus. *B. Thom ſuper Pſalm. 35. col. 6.*

Furor, *μανία, τὸ διανοίας παραφορά*, eſt grauior diuturniorque, mentis alienatio ex vitiato principis animæ facultatis inſtrumento, originem habens. Vel eſt, mentis abalienatio vehemens citra febrem. Hebr. *Zahhaph.* Sæuitia, indignatio ſæua, à verbo *Zahhaph*, Sæuiit, ſæus fuit, obſcurus ſeu turbatus fuit. Furioſi enim toruum intuentur, turbato vultu, & obſcura facie ceu triſtes, apparent. Cognationem habet cum *Zahham*, Indignatus eſt. Indignatio enim furoris comes. 2. Appellatur etiam *Charon, Ezech.* 7. 12. *Pſalm.* 2. 5. & 85. 4. à verbo *Charah* exarſit ira, excanduit animo. Cognationem habet cum verbo *Charar*, exuſtus eſt: furor enim tanquam ignis vrit. 3. Dicitur etiam *Hebrah*, efferueſcentiabilis, furor, *Hebroth*, furores. Ira certè furor breuis eſt. Furor Dei humanitus deſcribitur innumeris locis. De *Hebrah* & *Hebroth*, vide, *Iob.* 21. 30. & 40. 6. *Pſalm.* 7. 7. *Eſai* 9. 18. *Oſe.* 5. 10. *Prouerb.* 11. 4. à verbo *Habar*, tranſiit, præteriit, traiecit. Vt ignis enim momento inualeſcit, & tranſit de loco ad locum, ita bilis feruens, vnde furor. Cognationem habet verbum illud cum *Bahar*, exarſit, combuſſit- vt furor ſolet in furioſo exardere & graſſari miris modis. 4. Nominatur *Schighghahhon*, Inſania, dementia, fatuitas, σκαιότης feſtinatio præceps quæ in furore impulſis apparet. *Deut.* 28. 28. 2. *Reg.* 9. 20. *Zach* 12. 4. à verbo *Schighghebha*, Veſanum reddidit, inſanum fecit. Et in 4. coniugat. *Hiſchettaghghebha*, ſimulauit ſe inſanũ & furioſum. 1. *Sam.* 21. 13. 15.

Quomodo furor differat ab inſania docet Cicero, *lib.* 3. *quæſt. Tuſcul.* Inſaniam (inquit) cenſuerunt eſſe in conſtantiam ſanitate vacantem, quæ tamen poſſet tueri officium, & vitæ communem cultum atque vſitatum: furorem autem rati ſunt mentis ad omnia cæcitatem. Quod quum maius eſſe videtur, quam inſania, tamen eiuſmodi eſt vt furor in ſapientem cadere poſſit, non poſſit inſania.

Idem *lib.* 1. *de Diuin.* Furorem ſumit pro humana mente quæ vi quadam diuina concitatur, qualis eſt furor poetarum. Negabat enim Democritus quempiam Poetarum magnum eſſe ſine furore. Paulo ante dixerat: Ineſt igitur animis præſagitio extrinſecus iniecta atque incluſa diuinitus: ea ſi exarſit acrius furor appellatur, quum à corpore animus abſtractus diuino inſtinctu concitatur. Porro furor hic affectus dictus eſt, quod eo correptus huc atque illuc temere feratur.

¶ BIBLICI LOCI.

Furor impiorum, Furore percutit Deus in obedientes, *Deuter.* 18. *verſ.* 28. *Prouerb.* 6. 34. & 15. 1. & 27. 4. Furor Dei. Vide *Ira Dei.*

¶ POETICAE SENTENTIAE.

Ouid. 1. Amor. 2.

Blanditiæ comites tibi erunt, terrorq́ue furorque,
Aſsiduè partes turba ſecuta tuas.

Sen. Herc. fur.

Solus te iam præſtare poteſt
Furor inſontem, proxima puris
Sors eſt manibus, neſcire nefas.

Ouid. 2. Remed.

Dum furor in curſu eſt, currenti cede furori.
Difficiles aditus impetus omnis habet.
Stultus, ab obliquo qui cum diſcedere poſsit:
Pugnat in aduerſas ire natator aquas.

Stat. 3. Theb.

Deus ecce furentibus obſtat.

Claud. bello Ger.

Sed caret euentu nimius furor, improba nunquam
Spes lætata diu.

¶ SENTENTIAE PHILOSOPHICAE.

Furioſum habitum iuuentutis cauere oportet. *Plato. libro 2. de leg.*

De furore. DIAL. CXV.
Franc. Petrarch.

DOL.

Nimius dolor, ne furorem patiar metuo. R. Obſta illi, cogitationibus bonis & placidis. Quidam furori viam paſsionibus faciunt, ex multis affectibus non ſanis vera tandem prodit inſania, ſicut ex contrariis vera virtus: frequentatis actibus quæri habitum, philoſophicum dogma eſt. D. Furere metuo. R. Si